

. Ἀπὸ τῆν Ποντιακὴ λαογραφία.
 Σ Η Μ Α

Ο.- "Ἐρθεν κι'ὸ καλομηνᾶς.-Πάλι μᾶς ἦρθε ὁ καλὸς μῆνας,ὁ Μᾶης.-Κεί-
 μενο Στάθη Εὐσταθιάδῃ.Στὴ λύρα ὁ Γιωργὸς Κουσίδης καὶ ὁ Γιωργούλης
 Κουγιουμτζίδης.

. τὸ σῆμα σβῆνει

Ο.- Γιά τὸ μῆνα Μᾶη μιὰ ποντιακὴ παροιμία λέει:

"Ἐρθεν κι'ὸ καλομηνᾶς,γάλαν φᾶ ὄνταν πεινᾶς.

"Αφθονο καὶ νόστιμο ,εὐωδιαστό τὸ γάλα τοῦ Μᾶη.Τὰ ζῶα πού μᾶς δι-
 νουν τὸ γάλα,τὸν μῆνα Μᾶη βόσκουν μαζὶ μέ τὰ χόρτα καὶ λουλούδια,πού
 μοσχοβολοῦν.Νά γιατί εἶναι τόσο νόστιμο καὶ τὸ γάλα τοῦ καλοῦ μῆνα ,
 τῇ καλομηνᾶ,τοῦ Μᾶη

Μῆν τρῶς λοιπόν τίποτε ἄλλο τὸν Μᾶη,παρὰ μόνο γάλα,πού εἶναι τόσο
 θρεπτικὸ,λέει ὁ θυμόσοφος τύπος,ἕνας ἀπλὸς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ.

Δέν εἶναι ὅμως μονάχα ἡ πλίστη τοῦ λαοῦ στὴ θρεπτικὴ ἀξία,πού ἔ-
 χει τὸ γάλα τοῦ Μᾶη.Ἡ πλίστη τούτη συνδυάζεται μέ τὴν ἀγάπη τῶν ἀπλῶν
 ἀνθρώπων στὴν φάρα φύση τὸν μῆνα Μᾶη.Ὁ φυσιολάτρης λαὸς μαγεύεται μέ
 τὴν ὁμορφιά τῆς μαγιάτικης φύσης,ὅπου τὸ μαγευτικὸ ἄρωμα τῶν λουλου-
 διῶν μεθᾶει στ'ἀλήθεια τὸν ἄνθρωπο,πού ζῇ μέσα στὸ φυσικὸ τοῦτο περι-
 βάλλον.

Τραντάφυλλα,τουτουγιάδες,μανουσάκια,Παναγίας Δάκρυα,εἶναι τὰ
 λουλούδια,πού τόσο ἀγάπησε ὁ ποντιακὸς λαὸς καὶ πού μέ τὴν ὁμορφιά
 τους καὶ μέ τὴ δροσιά τους παρομοιάζει ὁ λαϊκὸς ποιητὴς στὸν Πόντο
 τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν δροσιά τῆς ἀγαπημένης κόρης,πού ἀγαπᾷ.

Ἐσέν ἄμον τραντάφυλλον σά χέρια μ'θά κρατῶ σε
 φύγον κι'ἔλα σ'ἐμέτερα κι'ἄν ἀρρωσταίντε τερῶ σε

Σέ ἕνα λαανοτράγουδό του ὁ πόντιος λαϊκὸς ποιητὴς παρομοιάζει
 τὴν ἀγαπημένη του μέ τὸ λουλούδι τῆς Παναγίας καὶ εἰδικώτερα μέ τὸ
 λουλούδι,πού φύτρωσε στὴ φύση τότε,ὅπου ἔχυνε τὰ δάκρυά της πάνω σπῆ
 γῇ ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ.Τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας ἔπεφταν πάνω στὸ χῶμα
 κι'ἔπειτα γονιμοποιοῦσαν τὴν γῆ,γιά νά φυτρώσουν ὁμορφα λουλούδια ἀμά-
 ραντα,τῇ Παναγίας τὰ Δάκρυα.Αὐτὰ μᾶς λέει ἡ ποντιακὴ παράδοση.

Κι'ὁ λαϊκὸς ποιητὴς τραγουδᾷ:

Γουρπάνι σ'παρχαρί τσιτσέκι καὶ Παναγίας Δάκρην
 ἡ μύρα σ'ἡ χορτάεται,εὐωδία σ'ἡ χᾶται.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΨ

Ύπῃρχαν στὸν Πόντο ἕνα εἶδος λουλουδιῶν, ποὺ μετὰ τὸ μάζεμά
τους ἀπὸ τὸ βουνό, διατηροῦσαν τὴν ζωντὰ νια τους ἐπὶ πάρα πολὺ χρο-
νικὸ διάστημα. Εἶναι τὰ ἀμάραντα ἢ μάραντα. Τὰ λουλούδια δηλαδὴ, ποὺ
δὲν μαραίνονται.

Τὰ ἀμάραντα ἦταν κυρίως τὰ λουλούδια τοῦ Μᾶη. Μὲ τὸν ἐρχομὸ
τοῦ Μᾶη, ὁ ποντιακὸς λαὸς μάζευε ἀπὸ τοῦτα τὰ λουλούδια καὶ μὲ πολὺ
εὐλάβεια τοποθετοῦσε ἀνθοδέσμες στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας. Ἦταν ἔ-
θιμο, ποὺ ἔπρεπε νὰ τηρηθῇ σταθερά. Ἦταν ἕνα ἠθικὸ χρέος πρὸς τὴν πο-
νεμένη Μητέρα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκπληρωθῇ.

Ἀλλὰ ἐνῷ τὰ λουλούδια τοῦτα τοῦ Μᾶη ἦταν ἀμάραντα, ἐν τούτοις
ἡ φοβερὴ κᾶφα τοῦ ἡλίου μπορούσε κάποτε νὰ τὰ μαράνη. Ἔτσι ὁ πόντιος
λαϊκὸς ποιητὴς, ἐγκωμιάζοντας τὴν ὁμορφιά τῆς ἀγαπημένης του, ποὺ δί-
νει καὶ ἄγρια ἀγίαπρευτο στὰ παλληκάρια καὶ τὰ μαραζώνει, συνθέτει μὲ
τρόπο, λυρικὸ τὴν ἀκόλουθῃ εἰκόνα:

Ἦλεν μαραίν' τὰ μάραντα, τὰ παλαλά χορτάρια
κι' ἐσὺ μαραίντ' ἀσχώρετον, ἔμορφα παλληκάρια

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ
O.-

Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μᾶη ἡ ζωὴ τοῦ τσοπάνη γίνεται πρὸ χαρούμενη.
Τώρα δὲν ὑπάρχουν πιά οἱ δυπροσωπίες τοῦ Μάρτη, ποὺ πολλές φορές εἶ-
ναι σωστός χειμῶνας, καὶ οὔτε οἱ ἀμφοβολίες τοῦ Ἀπρίλη, οἱ ἀστάθειές
του ποῦ καὶ ποῦ

Ἀπρίλτ' ἔρται καὶ περὰν', τ' ἄλλο κλαίει, τ' ἄλλο γελά

Ὁ Μᾶης εἶναι εἰλικρινέστατος. Χαρά καὶ εὐλογία Θεοῦ ὁ ἐρχομὸς
του καὶ ὅλες οἱ μέρες του. Κι' ἂν καμμιά φορὰ ρίξῃ καμμιά βροχούλα, θὰ
εἶναι εὐχάριστο δρόσιμα τῆς φύσης καὶ τόσο ὠφέλιμο γιὰ τὰ σπαρτά.

Ἀπέραντα εὐτυχισμένος λοιπὸν ἰδὼς ὁ τσοπάνης τὸν μῆνα Μᾶη
πάνω σ' τὰ ψηλά βουνά. Καὶ τὴν εὐτυχία του τὴν τραγουδᾷ μὲ ἕνα ὁμοφο
τραγουδιὸ ποντιακόν.

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ
O.-

Συνεχίζομε τὸ πρόγραμμα μας μὲ διάφορους σκοποὺς καὶ τραγοῦ-
δια (4 σκοποὶ):

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ
O.-

Τὸν ἀκόλουθο σκοπὸ τὸν ἀφιερώνουν ξενιτεμένοι μας συμπατριῶ-
τες σὲ δικούς τους στήν Ἑλλάδα (δεκαριὰ ὀνόματα).

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ
O.-

Ἡ ἐμπομπή μας τελειώσε.

